

Nr 188.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1937/1938 m. m.

(4:e avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1937/1938 beräkna följande förslagsanslag, nämligen

under andra huvudtiteln	kronor	903,500
» tredje	»	»	620,000
» fjärde	»	»	293,800
» femte	»	»	5,829,200
» sjätte	»	»	216,300
» sjunde	»	»	365,800
» åttonde	»	»	3,706,400
» nionde	»	»	786,000
» tionde	»	»	373,800
» huvudtiteln XIII. Riksdagen och dess verk m. m.....		»	79,300
Summa kronor			13,174,100.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 26 februari 1937 dagtecknad proposition, nr 221, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen, bland annat, att

dels godkänna propositionen bifogat förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1937/1938 (*Bilaga*);

dels ock till Ersättning till statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1937/1938 anvisa följande förslagsanslag, nämligen

under andra huvudtiteln	907,600 kronor
» tredje	»	622,000 »
» fjärde	»	293,900 »
» femte	»	5,830,200 »
» sjätte	»	216,500 »
» sjunde	»	350,300 »
» åttonde	»	3,707,000 »
» nionde	»	787,300 »
» tionde	»	360,300 »
» huvudtiteln XIII. Riksdagen och dess verk m. m.....		79,300 »

I enlighet med kamrarnas remiss behandlar utskottet dessa framställningar utom såvitt rör det under nionde huvudtiteln äskade anslaget.

Förnyelsefonderna. För upprätthållande av värdet å de till statens allmänna fastighetsfond hörande byggnaderna anslås å fastighetsfondens stat medel till såväl reparations- och underhållskostnader m. m. som till avsättning till förnyelsefond. I princip få, enligt vad departementschefen framhållit, de till reparations- och underhållskostnader anvisade medlen närmast anses avse att upprätthålla värdet å fonden tillhöriga byggnader genom erforderliga reparationer, medan från förnyelsefonden torde böra bestridas i främsta rummet kostnaderna för ersättning av dessa byggnader med nya, i den mån de befinnas icke längre vara tjänliga för sitt ändamål. Gränsen bleve givetvis alltid i någon mån flytande.

Riksdagen yttrade i skrivelse den 29 mars 1935, nr 121, att riksdagen icke hade något att erinra mot beräkningen tills vidare av en genomsnittlig avsättning till förnyelsefonden av 1 1/2 procent av byggnadsvärdet. I samma skrivelse betonade riksdagen önskvärdheten av att vissa riktlinjer rörande användningen av de förnyelsefondsmedel, som inginge i fastighetsfondens stat, måtte föreläggas riksdagen.

Efter att hava lämnat en översikt över vad tidigare i ärendet förekommit har departementschefen anfört följande:

Av den nu lämnade översikten framgår, att vid behandlingen av frågan om avsättning till förnyelsefond för fastighetsfonden konstaterades, att statens fastighetsbestånd inrymde åtskilliga kategorier, beträffande vilka det utan vidare syntes klart, att de i avskrivningshänseende borde intaga en särställning i jämförelse med byggnader avsedda för vanliga ämbetsverkslokaler. Tills vidare har man dock räknat med en enhetlig avskrivningskvot av 1 1/2 procent av byggnadsvärdet oavsett byggnadens beskaffenhet och ändamål. Skäl kunna anses tala för en klassificering av byggnaderna allt efter behovet av avskrivningsmedel. En långt gående sådan klassificering med ett flertal olika avskrivningskvoter för skilda grupper av byggnader skulle emellertid medföra en bristande överskådlighet vid beräklandet av den totala avsättningen till förnyelsefond. I stället synes lämpligt att vid kapitalanvisning för byggnadsändamål, vilka påkalla en extraordinär avskrivning, omedelbart ställa medel till förfogande för viss grundläggande extraordinär avskrivning. Den nödvändiga anpassningen av de fortsättningsvis tillämpade avskrivningskvoterna efter byggnadernas art behöver då icke förutsätta någon långt driven differentiering av kvoterna. Den extraordinära avskrivningen bör ske med det belopp, som erfordras för att fastighetsvärdet skall bliva nedskrivet så långt, att därefter, med tillämpning av den för byggnadstypen fastställda avskrivningskvoten å den *totala* byggnadskostnaden, denna slutligt avskrives på den tid som anses svara mot byggnadens livslängd med hänsyn till dess användning. Det synes mig önskvärt att frågan om avsättning till förnyelsefond finner sin lösning i denna riktning. Jag är emellertid icke beredd att nu taga slutlig ställning till detta spörsmål. För sådant ändamål är det erforderligt att göra en undersökning av det föreliggande byggnadsbeståndet ur angivna synpunkter i syfte att åstadkomma stadga i avgränsningen av de olika grupperna av byggnader. Jag har för avsikt att anmoda byggnadsstyrelsen och riksräkenskapsverket — vilka hava i uppdrag att utarbeta grunder för användningen av fastighetsfondens förnyelse-

fond — att föranstalta om en dylik undersökning. Därest riksdagen icke gör någon erinran mot en lösning av frågan om grunder för avsättning till förnyelsefond i angiven riktning, har jag för avsikt att vid förarbetena till nästa års statsverksproposition pröva frågorna om medelsanvisning för statliga byggnader med tillämpning av dessa riktlinjer.

I det läge, vari frågan om avsättning till och användning av fastighetsfondens förnyelsefond sålunda befinner sig, har man att räkna med att å fastighetsfondens stat anvisade anslagsbelopp för reparations- och underhållskostnader beträffande fonden tillhörande fastigheter i viss utsträckning få avses för uppgifter, som i en framtid torde böra tillgodoses med medel från förnyelsefondens och för vilka medel nu i första hand få anslås å riksstaten. Med hänsyn härtill och då ifrågavarande anslagsbelopp sålunda till en del äro att jämställa med avskrivningsmedel saknas anledning att nu tillämpa en strängt restriktiv beräkning av behovet av medel för reparations- och underhållsarbeten.

En rymligare medelstildelning för ifrågavarande ändamål bör givetvis förbindas med skärpt kontroll för att syftet därmed ej skall äventyras. Denna kontroll bör åsyfta att förhindra att med ifrågavarande anslagsmedel tillgodoses investeringsändamål, som icke äro att hänföra till nödvändiga underhållsarbeten eller till ersättningsarbeten avsedda att upprätthålla fastighetsbeståndets värde.

I den mån Kungl. Maj:t av ifrågavarande anslagsposter ställer till förfogande icke närmare specificerade belopp böra därför särskilda föreskrifter om användningen meddelas och en efterkontroll ske på det sätt, att en redogörelse för medlens användning framläggas för riksdagen. Denna redogörelse bör tydligen omfatta samtliga på sådant sätt till myndighetens förfogande ställda anslagsmedel, sålunda även förefintliga reserverade medel från ett tidigare budgetår.

I den mån under ifrågavarande anslagsposter anvisats vissa belopp för särskilt angivna ändamål bör kontroll övas bland annat därå att uppkommande besparing å de till förfogande ställda medlen efter arbetenas färdigställande återlevereras till fonden för att disponeras på samma sätt som övriga å denna redovisade likvida tillgångar. Det kunde här övervägas att införa en anordning likartad med den som gäller beträffande s. k. äldre reservationsanslag, vilkas användning enligt av 1929 års riksdag antagna grunder är tidsbegränsad.

Reparations- och underhållsanslagen. De av vederbörande förvaltningsmyndigheter begärda, respektive de av departementschefen tillstyrkta beloppen för reparations- och underhållskostnader m. m. under budgetåret 1937/1938 för statens allmänna fastighetsfond tillhörande fastigheter framgå av efterföljande inom utskottet uppgjorda sammanställning, däri för jämförelse även medtagits motsvarande belopp i den för innevarande budgetår fastställda inkomst- och utgiftsstaten för fonden.

	För 1936/1937 upptaget	För 1937/1938	
		av myndig- heten begärt	av departements- chefen tillstyrkt
Fångvårdsstyrelsens delfond	535,000	492,000	300,000
Utrikesdepartementets »	141,400	141,400	181,400
Medicinalstyrelsens »	1,012,000	1,100,000	1,100,000
Byggnadsstyrelsens »	1,321,000	1,700,000	1,700,000
Summa kronor	3,009,400	3,433,400	3,281,400

Vad till sist angår *byggnadsstyrelsens delfond*, avseende främst statens ämbetsbyggnader i huvudstaden och landsorten, omfattar byggnadsstyrelsens av departementschefen förordade förslag i fråga om reparations- och underhållskostnader m. m. följande poster:

Normala reparations- och underhållskostnader	kronor	¹ 1,472,000
Fasadreparationer m. m. å flygelbyggnaderna vid f. d. positionsartilleriregementets kasern	»	159,000
Rörledningarnas omläggning m. m. vid veterinärhög- skolan	»	² 69,000
	Summa kronor	1,700,000.

Hyresanslag. Sammanlagda beloppet av ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler under de fyra delfonderna kommer att utgöra 13,154,400 kronor. Detta belopp fördelar sig på huvudtitlar och delfonder på sätt framgår av följande sammanställning:

H u v u d t i t e l	Byggnads- styrelsens delfond kronor	Annan del- fond kronor	Ersättnings- anslag kronor
Andra huvudtiteln	321,200	³ 586,400	907,600
Tredje »	172,800	⁴ 449,200	622,000
Fjärde »	293,900	—	293,900
Femte »	1,558,200	⁵ 4,272,000	5,830,200
Sjätte »	216,500	—	216,500
Sjunde »	350,300	—	350,300
Åttonde »	3,707,000	—	3,707,000
Nionde »	787,300	—	787,300
Tionde »	360,300	—	360,300
Riksdagen och dess verk m. m.	79,300	—	79,300
Summa	7,846,800	5,307,600	13,154,400

Med de i sista kolumnen angivna beloppen skulle anslagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond behöva upptagas i riksstaten för budgetåret 1937/1938.

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot de i propositionen angivna allmänna normerna för avsättningar till fastighetsfondens förnyelsefonder. Det förutsattes av departementschefen att vid sidan av de årliga avsättningarna med förslagsvis 1 1/2 procent av byggnadsvärdet också större engångsavskrivningar hädanefter skola i erforderlig utsträckning företagas

Utskottet.

¹ Motsvarande kostnader för innevarande budgetår upptagna till 1,250,000 kronor.

² Enligt plan, framlagd för 1936 års riksdag.

³ Fångvårdsstyrelsens delfond. — ⁴ Utrikesdepartementets delfond. — ⁵ Medicinalstyrelsens delfond.

redan i samband med en byggnads tillkomst. Även utskottet vill för sin del förorda ett dylikt förfarande, som nära överensstämmer med tidigare tillämpade praxis för finansieringen av de numera under fastighetsfonden hörande byggnaderna. Som bekant anvisades anslagen till dylika anläggningar då på skattebudgeten bland verkliga utgifter, ett förhållande, som innebar att anläggningarna i sin helhet omedelbart avskrevos.

Vad därefter angår reparations- och underhållsanslagen har utskottet ej heller velat motsätta sig att dessa upptagas i enlighet med departementschefens beräkning. I avvaktan på att de närmare riktlinjerna för förnyelsefondsavsättningarna hinna klarläggas torde nämligen, såsom av departementschefen antytts, det vara av vikt att underhållsanslagen ej tilltagas för knappt, enär från dessa anslag tillsvidare måste täckas vissa utgifter, som framdeles kunna och böra bestridas från förnyelsefonderna. I anslutning till de i propositionen gjorda uttalandena vill dock utskottet framhålla angelägenheten av kontroll över att ej reparations- och underhållsanslagen anlitas för nyinvesteringsändamål eller andra jämförliga behov.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förevarande proposition hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprotokollet den 26 februari 1937 såsom bilaga fogat förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1937/1938;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond* för budgetåret 1937/1938 anvisa följande förslagsanslag nämligen

under andra huvudtiteln	907,600 kronor	
» tredje	»	622,000	»
» fjärde	»	293,900	»
» femte	»	5,830,200	»
» sjätte	»	216,500	»
» sjunde	»	350,300	»
» åttonde	»	3,707,000	»
» tionde	»	360,300	»
» huvudtiteln XIII. Riksdagen och dess verk m. m.	79,300	»

Stockholm den 28 maj 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Nilsson* i Gränebo, *Olof Olsson*, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompermåla, *Oscar Olsson*, *Hansén*, *Nilsson* i Landeryd, *Pauli*, *Larsson* i Varberg, *Hörstadius* och *von Heland*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Törnkvist*, *Jeppsson*, *Persson* i Falla, *Andersson* i Höör, *Jonsson* i Eskilstuna, *Svensson*, *Andersson* i Prästbol, *Persson* i Tidaholm och *Hansson* i Rubbestad.

Förslag till inkomst-
Statens allmänna
för budgetåret

Inkomster.

Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.

Fångvårdsstyrelsens delfond	586,400	
Utrikesdepartementets »	449,200	
Medicinalstyrelsens »	4,272,000	
Byggnadsstyrelsens »	7,846,800	13,154,400

Hyror för till enskilda upplåtna lokaler.

Fångvårdsstyrelsens delfond	147,900	
Utrikesdepartementets »	43,800	
Medicinalstyrelsens »	798,000	
Byggnadsstyrelsens »	422,000	1,411,700

Diverse inkomster.

Fångvårdsstyrelsens delfond	10,900	
Utrikesdepartementets »	10,200	
Medicinalstyrelsens »	80,000	
Byggnadsstyrelsens »	127,300	228,400

Säger för inkomster kronor 14,794,500

Bilaga.

och utgiftsstat för

fastighetsfond

1937/1938.

Utgifter.

Reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhörande fastigheter.

Fångvårdsstyrelsens delfond	300,000	
Utrikesdepartementets delfond:		
Utgifter, beräknade efter parivärde	141,400	
Kursförluster, förslagsvis	40,000	181,400
Medicinalstyrelsens delfond	1,100,000	
Byggnadsstyrelsens »	1,700,000	3,281,400

Avsättning till förnyelsefond.

Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis	141,400	
Utrikesdepartementets » förslagsvis	88,300	
Medicinalstyrelsens » förslagsvis	1,181,800	
Byggnadsstyrelsens » förslagsvis	1,432,200	2,843,700

Hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler.

Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis	8,000	
Utrikesdepartementets » förslagsvis	64,000	
Medicinalstyrelsens » förslagsvis	14,000	
Byggnadsstyrelsens » förslagsvis	550,000	636,000

Avskrivning av vissa å byggnadsanslag bestridda kostnader för inventarier m. m.

Medicinalstyrelsens delfond, förslagsvis	10,000	
Byggnadsstyrelsens » förslagsvis	85,000	95,000

Överskott.

Fångvårdsstyrelsens delfond	295,800	
Utrikesdepartementets »	169,500	
Medicinalstyrelsens »	2,844,200	
Byggnadsstyrelsens »	4,628,900	7,938,400 ¹

Säger för utgifter kronor 14,794,500

¹ Avrundat till 7,900,000 kronor.